

BETON

KULTURNO PROPAGANDNI KOMPLET BR. 128, GOD. VI, BEOGRAD, UTORAK, 16. OKTOBAR 2012.

Redakcija: Miloš Živanović, Saša Ilić, Tomislav Marković, Saša Čirić; Font Mechanical: Marko Milanković; E-mail: beton@danas.rs, redakcija@elektrobeton.net; www.elektrobeton.net; Sledeći broj izlazi 20. novembra

MIXER

Piše: Đerđ Serbhorvat

ŽRTVOVANJE PIONA

Mađarska književnost na Beogradskom sajmu knjiga – bez pisaca

Mađarska književnost će se na Beogradskom sajmu knjiga predstavljati bez mađarskih pisaca. Ovo tvrditi, donekle jeste preterivanje, senzacionalizam, vest iz žute štampe. Jer, naravno, biće par mađarskih pisaca u Beogradu. Ali nešto tu prilično ne štima. Naravno, možemo biti sigurni da će na kraju kako domaćini, tako i pozvani mađarski gosti biti ultra-zadovoljni, i na kraju Sajma saopštiti da je mađarska književnost slavila svoj blagdan u Beogradu (a mi bismo rekli: davali su joj 40 dana). Jer da bi se Mađari prsili, nije potrebna književnost, i naravno nijednoj strani nije u interesu da prizna: ovo je bio promašaj, Mađarsku boli uvo za poziv.

VELIKA ROKADA

Kada ovo pišem, ima još manje od dve nedelje do otvaranja, ali na zvaničnoj veb stranici Sajma knjiga nema još ni slova o tome ko će predstavljati Mađarsku, svečanog gosta ovogodišnjeg Sajma. Istina, Ambasada Mađarske u Beogradu je već izvestila publiku, tako da putem njih znamo ko će biti prisutan. A iz toga možemo zaključiti ko neće.

Zamislite da je Srbija počasni gost čuvenog Sajma knjiga u Frankfurtu, a da se tamo niko ne seti ni Andrića, Pekića ili Danila Kiša, ili da ne gostuju Albahari, Basara, Velikić, pa čak, bože oprost, ni Ćosić ili Bečković. Kao da bi se na Dejvis-kupu Srbija pojavila bez Đokovića. E takva je sad ova mađarska „reprezentacija“.

da je nekada davno kao mađarski emigrant kupio kuću u Novom Sadu. Ali ovo nije priča o Zilahiju, nego o nesrećnim pokušajima države Mađarske. O tome da su joj diplomate, organizatori kulturnog života nesposobni već i za to da prikladno predstave svoju državu u susednoj zemlji. I mogu se pozivati na besparicu, ali kad noktima malo zagrebemo površinu, biće jasno kao dan u čemu je zapravo problem.

MIXER

Đerđ Serbhorvat: Žrtvovanje piona

ARMATURA

Kristina Rac: Daleko mi lepa kuća

VREME SMRTI I RAZONODE

Deže Kostolanji: Zlatni zmaj

Roland Orčik: Delete

Ilustracije u broju: Izbor iz časopisa Symposium

ORBAN MRZI LITERATURU

Većini mađarskih pisaca je puna kapa mađarske politike, megalomanske pobune Viktora Orbana protiv celog sveta. Problem je u tome što Orban posećuje samo fudbalske utakmice, u koje *pumpa* pare, dok celu (mađarsku) kulturu, ne samo književnost, mrzi iz dna duše kao nijedan premijer ranije. Orban ni pre nije bio poznat po čitanju književnih dela – njegova pismenost se iscrpljuje u citiranju indijanskih poslovice – ali za svoju nepostojeću kulturnu politiku je uspeo da nađe partnere. Ministarstvo kulture više ni ne postoji, samo državni sekretar – sadašnji se najviše zanima za vinarstvo (iako mora se priznati da je Laslo L. Šimon kao političar vrlo agilan, čak ima i koncepciju), dok je njegov prethodnik bio poznat po tome što bi zaspao na svakom sastanku, a kad bi se probudio onda bi počeo da lupeta o kineskom poreklu Mađara, zbog čega će nam Kinezi biti strateški partneri. Njegova druga ideja bila je da budućnost Mađara leži u konjarstvu, jer je navodno istorijska činjenica da smo u Karpatski basen stigli na konjima (a oni koji ih nisu imali, pretpostavlje se, stigli su peške). Inače, prinudni emigrant iz Transilvanije, Geza Seč, kao pesnik nije bio makar ko, ali postao je političar *orbanista* i zaboravio na postojanje mađarske književnosti.

Kad smo već kod državnog sekretara, prisetimo se njegovog najvećeg herojskog dela koje na najbolji način simbolizuje zastarelost mađarske kulturne politike: radi se o ponovnom sahranjivanju pisca Đule Njirea. To, međutim, nije uspeo jer je Njire, koji je preminuo u zapadnoj emigraciji u

→ Cameron Law (inspirisan tekstom: Sabolča Benedeka)

Sajam knjiga je *praznik* knjiga i književnosti, i pošto knjige uglavnom pišu pisci, bilo bi logično da se na njega prvenstveno pozovu pisci. Kao što se na olimpijadi pojavljuju sportisti, a ne pisci. U ovom slučaju je međutim zakazala logika, i Mađarska je od muke postavila šahistkinju u fokus Sajma knjiga, koja je kao šahistkinja zaista fantastična, bez prigovora.

Ali da će sportistkinja Judit Polgar biti u središtu sajma isto tako je malo preterivanje, kao što je i moja prva rečenica. Preterivanje je i to da Sajam knjiga otvara mlada spisateljica koja je nesumnjivo vredna pažnje, ali možda ne baš toliko da bi otvorila Sajam knjiga umesto nobelovca Imrea Kertesa ili, u Srbiji dobro poznatih, Petera Esterhazija, Đerđa Konrada ili Lasla Krasnahorkaija. Sreća da nisu zamolili Petera Zilahija da otvori Sajam, čije postojeće dve knjige doduše jesu prevedene na tridesetak jezika, samo što on nije prisutan u mađarskoj književnosti. S druge strane, koliko je Judit Polgar dobra u šahu, toliko je Zilahi odličan menadžer samog sebe. Kada bi on bio menadžer cele mađarske književnosti, a ne samo svoj, možda ne bismo bili tu gde jesmo.

Istina, i menadžment samog sebe može da zaškripi: srpski izdavač Petera Zilhiya ga je spominjao po imenu Lajoš, a urednica je čak dodala da jedva čeka susret sa Lajošem, jer je čula da je šarmantan tip. Šteta što je Lajoš odavno umro, mada je istina

eurozine
KPK Beton je član Eurozine medijske mreže

Rumuniji, smatran fašistom – ne bez realne osnove, pa se nije ni pristalo na njegovo ponovno sahranjivanje (Njire je 1945. do kraja podržavao mađarsko vođstvo da bi zajedno sa šefom vlade, ratnim zločincem Ferencem Salašijem pobjegao u Nemačku.). Šta je dakle uradio naš državni sekretar za kulturu? Spakovao je pepeo pokojnika u jednu veliku kožnu torbu i šetao se s njom po Rumuniji, teatralno držeći paket pored sebe na komemoraciji za pokojnog Njirea.

Je l' ovo, dakle, savremena mađarska književnost? Naravno da nije. Mađarska književnost danas proživljava jedan vrlo dobar period, živa je i zdrava; pored gore pomenutih velikana tu su i „mali“, čiji jedini problem jeste u tome što su slabi u marketingu. Neću da nabrojim imena, jer ću sigurno nekog nepravедno izostaviti. A nešto uzbudljivo se uvek desi – najnoviji primer je ogorčenje jednog starijeg segedinskog profesora koji se pobunio protiv vojvođanskih mađarskih pisaca koji su se preselili u Mađarsku i okupirali (!) Segedin, zbog čega tamošnji književnici nemaju gde da objavljuju svoja dela. Šta reći na ovo? Bogata je ona nacionalna kultura gde već i pisci ratuju, tj. opisuju književni život ratno-strateškom terminologijom. Takođe, za pohvalu je da u mom malom vojvođanskom selu (Mali Idoš) sada već postoji više od jednog književnog događaja, pošto je opštinska vlast (DS-URS itd.)

odlučila da samostalno slavi nekadašnjeg seljačkog pisca, komunistu Imrea Čepea, jer po njima lokalna vlast, tj. predstavnici mesne zajednice ne slave Čepea na adekvatan način. Nakon ovoga, zaista ne možemo da tvrdimo da Mađarima književnost nije bitna stvar. Bizarno je sve ovo: dok su lokalci odlučili da ne preteraju sa slavljenjem Imrea Čepea, koji kao pisac i nije bio neki Tomas Man, nova vlast (čiji članovi uglavnom imaju strateških problema i sa samim mađarskim jezikom) grčevito se drži nekog komunističkog seljačkog pisca. Kladim se da ga nisu ni čitali. S druge strane, ipak su tu ogromne rupe: kao što književnost bivše Jugoslavije jedva koga zani-ma u Mađarskoj (izuzev naravno nas, preseljenih Mađara iz Vojvodine), isto tako je na neki način nezanimljiva mađarska književnost na teritoriji bivše Jugoslavije. Situacija je tu možda ipak bo-lja, više se mađarskih književnih dela prevodi na srpski nego obratno. Ali ipak je smešno da se naj-poznatijim mađarskim piscem u Srbiji smatra onaj Bela Hamvaš koji se ipak nije izrazio bavio be-letristikom. Onaj kojeg, kao i Petera Žilahija, upravo mađarska književna kritika i istorija književ-nosti ne rangiraju najbolje. Jer Hamvaš ipak više važi za mističnog mistioca, intelektualca filozo-fa nego pisca u klasičnom smislu reči. Uzgred rečeno, ni kao stručnjak za filozofiju se ne navodi nigde, ali to je već druga tema. Neću da demitologizujem ovde Hamvaša, ali činjenica da je u Sr-biji skoro poznatiji nego u Mađarskoj nešto ipak nagoveštava. I da odam tajnu: deo Hamvaševih knjiga nije pisao on sam, nego su to kolekcije citata, svojevrsni brevijarijumi za tinejdžere, me-šavina zvučnih citata uglavnom sa mističnog Istoka. Životne mudrosti koje propagiraju autentičan život. U isto vreme najavljuju propast Zapada, slaveći život Istoka. Nije slučajno da najpopularni-je Hamvaševo delo nosi naslov Filozofija vina: vino + filozofija, to je jednostavan put uspeha, ko je lud da ne kupi knjigu sa ovim naslovom?

ŠAH-MAT

A sada se možemo vratiti na pitanje zašto najveći mađarski pisci neće biti prisutni u Beogradu. Pa baš zbog toga što oni nisu izabrali ovu virtuelnu Kinu, filozofiju vina, nego Zapad. Da ne bi krivo tumačili ovu rečenicu: ja nemam ništa protiv Kine. Ali ni protiv Zapada. A kulturnu politiku Mađar-ske – koja ne postoji, ili možda samo u tragovima – ništa ne opisuje bolje nego to da dok Viktor Orban potcenjuje svoj narod nazivajući ga polu-azijskim, za kojeg nije demokratija (tako da će on

ARMATURA

Piše: Kristina Rac

DALEKO MI LEPA KUĆA

EMANCIPACIJA U MRKLOM MRAKU

Jedna od prvih stvari koje sam naučila za svoje tri nedelje živo-ta na selu jeste da se treba bojati mraka. Zapravo, mrak je tek drugi strah po redu u ovom selu gde sam trenutno u samovolj-nom izgnanstvu. Prvi je daljina. Ni u kom slučaju nisam sport-ski tip, pešačenje, pogotovo tzv. šetnju, besciljno hodanje smatram izrazito dosadnim, ali način na koji meštani ovog sela po-imaju fizičku distancu od tačke A do tačke B je i za mene prete-rivanje: hodati sama do svoje prijateljce koja živi u poslednjoj ulici u selu, tj. oko 12 minuta peske iz centra, meštani smatraju provokativno smelim činom. Uzalud moje pravdanje da nemam auto i da sam u Budimpešti navikla da hodam mnogo više od ovog, na licu im vidim da misle kako to što radim nije normalno. Na prijateljcu, kod koje sam posla peške, gledaju kao na čuda-

ka: samohrana majka koja živi na kraju sela, i to ne bilo gde, ne-go iza groblja – i ne boji se da svaki dan, pa i uveče, prolazi po-red kamenih krstova, a ponekad, bože oprost, čak prekrati put i krene prečićom kroz groblje. Emancipovana žena, nema šta. Za razliku od moje druge ovda-šnje prijateljice, koja nije ovako smela. Odlazimo zajedno kod ove prve, prijateljica broj dva traži od muža ključ automobila i priča mi kako se boji pijane omladine koja pravi haos po selu. Podsećam je da je omladina, pijana ili trezna, upravo predmet mog istraživanja i povod mog boravka ovde i da smo pre samo nekoliko godina i same „pravile haosa“, i pitam je kad se posled-nji put desio incident da su dve tridesetogodišnjakinje napad-nute od strane pijanih srednjoškolaca u 8 uveče usred sela. Sme-je se, ali ne odustaje. Idemo autom, daleko je. Iz mene iskače antropolog, počinjem da tražim tabue koji blokiraju slobodno kretanje seoskih žena u večernjim satima. Posle samo nekoliko sekundi dolazim od odgovora, možda netačnog, ali prvog koji mi pada da pamet: patrijarhat. Šta ima žena da se šeta ulicom posle mraka? Logično je da se ili skriva, ide negde gde ne bi tre-balo, najverovatnije kod svog ljubavnika, ili sama traži da joj se neko zlo desi, da je napadnu, siluju. Žene u Budimpešti, kao i u drugim gradovima sveta svake godi-ne organizuju SlutWalk, upravo da bi dokazale da „izazovno“ odevanje ili ponašanje nije i nikad ne sme da bude tumačeno kao provokacija i ujedno opravdanje za seksualno nasilje. Čini

se, međutim, da je malo od toga doprlo samo nekoliko stotina kilometara južnije, do vojvodanskih sela u kojima se čak govori isti jezik kao u matici. Ovde se ipak vodi računa ko s kim, kada i kako, i nije svejedno da li ću svoje večeri provoditi u ženskom ili muškom društvo – jer druženje možda i započinju kao rodno me-šovita, ali se muškarci ubrzo prebacuju za drugi sto da bi na mi-ru igrali karte. Zna se gde je kome mesto.

SAVEZ ŠPORETA I STOLA ZA PORODAJ

Tako i poslanik Fidesa u mađarskom parlamentu Istvan Varga ve-ruje da treba da se zna da je ženama mesto za šporetom i na sto-lu za porodaj. Izrazio je svoje mišljenje da je rananje dece naj-bitnija profesija mladih žena, što one zbog emancipacije sve vi-še zapostavljaju, i zbog toga opada broj stanovnika u domovi-ni. Izjavio je i sledeće: „Možda bi trebalo da se povratte status i uloga porodice, odgajanja dece. Možda bi majke trebalo da se vrate prvenstveno vaspitanju dece, i prvenstveno se bave time da se u ovom društvu rodi ne jedno dete ili dvoje dece, nego tro-je, četvoro ili petoro dece. I tada bi imalo trebalo da se više po-štuju međusobno (sic), i pitanje porodičnog nasilja ne bi ni po-stojalo.“¹ Oto Kavalci iz KDMP (Demo-hrišćanska Narodna Part-i-ja) takođe je izrazio svoje uverenje da porodice prvo treba da pokažu kako živeći u miru jedno pored drugog, i tek onda bi že-ne trebalo da grade karijeru. Kao slag na tortu, Istvan Savai iz Jobika izrazio je svoje negodovanje što u pokretima za emanci-

paciju žena borba za jednakost na kraju uvek prelazi u mr-žnju prema muškarcima. 10. septembra u sitne sate skupština Mađarske (oznaka „re-publika“ izbačena je iz zvaničnog naziva zemlje novim Usta-vom koji je stupio na snagu ove godine), u prisustvu šačice poslanika i nijedne poslanice iz redova Fidesa raspravljala je ne samo o porodičnom nasilju (što je već samo po sebi te-ška tema), već više ili manje implicitno i o ženskoj emanci-paciji. Naime, na inicijativu 103.159 građana i građanki Ma-đarske postalo je nužno pozabaviti se tim pitanjem, ma ko-liko ono bilo neugodno za neke (zašto je ovo pitanje neko-me neugodno je posebna tema), ali su poslanici učinili sve što je bilo u njihovoj moći da tema ostane ispod tepiha – ni-je slučajno sednica zakazana za noćni termin. Međutim, bez obzira na vreme održavanja sednice, obelodanilo se (figu-rativno rečeno) da nije samo porodično nasilje bolna tačka mađarskog društva, već i emancipacija žena, kao i to da su ova dva tabua u glavama mnogih povezane stvari – iako statistike ne pokazuju jasnu korelaciju između stepena emancipacije i učestalosti porodičnog nasilja.

PARTNERSKO ILI PORODIČNO NASILJE

U Mađarskoj je na kraju, izgleda, bar delimično, prevladao zdrav razum: demonstracije i medijska hajka, ali i sam Fides i narodni poslanici u njegovim dresovima, svojim izjavama su zapravo doprineli tome da se neke tabu teme pojave u javnom diskursu. (Zanimljivo je inače da se Kristina Morvai, predstavnica ultradesnog Jobika u Briselu već preko deset godina bavi temom porodičnog nasilja i u svojoj advokat-skoj praksi neretko brani žrtve.) Iako naglašavajući da za-konski okvir porodičnog nasilja neće uticati na njegovo smanjenje, poslanik Varga se ružom izvinjavao damama iz liberalne stranke LMP (Politika Može Biti Drugačija) - kao da ovaj patetični gest može uticati na učestalost porodič-nog nasilja i stepen emancipacije. Iako žene iz Fidesa ne smatraju da porodično nasilje treba da bude samostalno de-finisan i kažnjavan prekršaj u krivičnom zakoniku, Fides se ogradio od izjave poslanika Varge – ako to ikome išta znači. Iako se ne pominje „porodično nasilje“ jer bi se poveziva-njem te dve reči u okviru zakona dala negativna konotacija svestiji porodice, mađarska skupština je osnovala radnu grupu za izradu predloga *zakona o posebnoj zakonskoj regu-lativi partnerskog nasilja* - kako bi se zvao. Priča, nadamo se, ovim dobija pozitivan kraj. Čitaocu iz Sr-bije možda i nisu šokantne izjave mađarskih poslanika, ču-li su i gore. Međutim, i ako se rodi novi zakon koji će jasnije regulisati i time kažnjavati naslje u porodici, pitanje je ko-liko će on uticati na odnos žena i muškaraca i na fleksibil-nost, čini se, zabetoniranih polnih uloga. Možda će u Bu-dimpešti doći do nekih promena – ali kako stoje stvari izvan glavnog grada? Kako stoje stvari u susednim zemljama, na primer u Srbiji? U Vojvodini? U vojvodanskim selima? Da li će se žene ovde i dalje plašiti mraka ■

¹ Prevod autorke

→ HUNGARY PARTY, Daniel Bueno (inspirisan tekstem: Mačša Dunajčika)

VREME SMRTI I RAZONODE

Piše: Deže Kostolanji

ZLATNI ZMAJ

Nakon što je isključio otpornike i na instrumentu pričvršćenom na zid proverio amperu, Antal Novak nešto pre ponoći izađe iz kabineta za fiziku, i ručnom električnom lampicom osvetljavaju-ći sebi put, napusti zgradu. Na ulicu se, budući da je bio mlad mesec, spustio mrkli mrak. Žmirkala je samo neka bedna petrolejska lampa i crveneli se pro-zori kafane „Zelena grana“ kao da unutra pustoši vatrena stih-i-ja. Tu su lumpovale mađarske momčine udarajući šakom o sto i zaričući se da njima, vala, niko naredivati neće. Samo što se približio kafani, začu zvizduk, dug i oštar, a onda i od-govor u vidu drugog zvizduka, nešto udaljenijeg, neko je zvizdao, nego u stilu prigradskih lupeža: s dva prsta među zubima. Zloslutno su od-zvanjala dva zvizduka kroz noć. Tada je stao i osvrnuo se. Primetio je dve siluete, jednu višu i jednu nižu, koje ga, tako mu se činilo, polako pra-te, šunjavu se za njim drugom stranom ulice. Da se vrati u gimnaziju, pa da ode kući tek kasnije kada teren bude čist? Nije veroovao da bi mu to dalo od-stupnicu. Zatim ona dva tipa ispariše na trenutak. Samo su senke šarale pod stablima, samo se tama talasala. Uči-nilo mu se da mu je najpametnije da povetke o piščevom alteregu Kornelu Veče-rnjem. Kostolanji je ostao upamćen i kao du-hoviti publicista, kolumnista, pozorišni kri-tičar i književni prevodilac. Preveden je na mnogo jezika. Njegov talenat nije promakao ni Tomasu Manu, koji je napisao predgovor za nemačko izdanje romana *Krvavi pesnik Neron*. Danilo Kiš u svom delu *Čas anatomije* Kostolanjija navodi kao jednog od pisaca koji su izvršili snažan uticaj na njega.

Beleška o piscu

Deže Kostolanji (Subotica 1885 – Budimpe-šta 1936), značajan mađarski književnik pr-ve polovine XX veka. Objavio je zbirke pesa-ma *Između četiri zida*, *Jadikovke sirotog de-tenceta*, *Ogoljeno* i *Polaganje računa*. Napi-sao je četiri romana: *Krvavi pesnik Neron*, *Še-va*, *Zlatni zmaj* i *Slatka Ana*. Veliki trag osta-vio je i kao novelist; naročito se ističu pri-povetke o piščevom alteregu Kornelu Veče-rnjem.

Kostolanji je ostao upamćen i kao du-hoviti publicista, kolumnista, pozorišni kri-tičar i književni prevodilac. Preveden je na mnogo jezika. Njegov talenat nije promakao ni Tomasu Manu, koji je napisao predgovor za nemačko izdanje romana *Krvavi pesnik Neron*. Danilo Kiš u svom delu *Čas anatomije* Kostolanjija navodi kao jednog od pisaca koji su izvršili snažan uticaj na njega.

pao pokraj tezge i štap koji je teškom mukom našao nasred kol-skog puta. Zadihan, naslonio se na tezgu. Bio je spreman još jednom da odmeri snagu s njima, da se upu-šti u dvoboj s podlim napadačima. Gotovo da je žudeo za tim da se vrate. Ali njih nigde nije bilo. Gore na nebu žmirkale su zvezde, Kasiopeja, Vega, Aldebaran. Samo su one gledale, samo su one videle ovo iz jezive, beznade-žne daljine, ravnodušno ■

Odlomak iz romana Zlatni zmaj, koji uskoro izlazi u izdanju Književne opštine Vršac; preveo sa mađarskog Marko Čudić

BETON BR. 128 DANAS, Utorak, 16. oktobar 2012.

→ Tamaš Bako (inspirisan tekstem: Olje Savicević Ivančević)

BETON BR. 128 DANAS, Utorak, 16. oktobar 2012.

II

III

Piše: Roland Orčik

DELETE

Upotreba čoveka

Program *Spelling Check*
podvlači mi reč *holokaust*.
Obeležava je crvenom bojom,
kao nekakav čir
na bolesnom telu teksta.
Predlaže njeno brisanje.
Za nju u memoriji nema mesta.

(Prevod: Marko Čudić)

RECIKLIRANJE

Nakon poplave
piljevina i tragovi traktora
ostadoše na mestu
starih, gnjilih drva.

Voda nije načela
kafanu Horti:
kao vagina nož,
ona fetišizuje traumu.

Ni kafana Sisi se nije
pomerila sa svog placa.
Od jeftinog piva
peni se mit Monarhije.

I kao crvi izvrnuti
iz napuklog tla,
gmiže obalski pojas –
a u čvorovima smeće ■

INTERVALI

Tare se vetar!

Šiba mi lice,
mrsi kosu.
Njišu se
tanka stabla mašte.

Kao sitni amuleti srca,
zveče uplašeni
listovi na krhkim granama.

Korito joj kao vena,
išibana zelena krv je
penušava Tisa:

Vri, vri, vri.

Ledeno fijuče:

„Beži, sećemo!”

„Sve će nas pobiti!”

Ispod mutnog ogledala vode
iskrsava škripanje.

Pomislim na nas trojicu –

Tare se vetar ■

IZ ZAJEDNIČKOG KORENA

Na secištu Bačke i Banata
u Dunav se uliva
reka koja deli Vojvodinu.

Na nemačkom *Theiss*,
na slovačkom, na rumunskom *Tisa*,
kao i na srpskom i ukrajinskom.
Iz zajedničkog korena izrasta
muljevit zvuk,

kao smrad
ispod demarkacione linije.

A smrad nema glasa,
a smrad nema boju,
a smrad nema telo.

Poput mrtvog
boga. Jer postoji:
nepodnošljiv je ■

SANJAM O PALIĆU

Voda je plavičasto zelena:
čisto plaventilo neba
progutala je blatnjava dubina, puna algi.
U sumrak je rdavo smeđa,
kao ograda propalog mola
muškog štranda.

→ Žolt Vidak
(inspirisan tekstom:
Atile Širbika)

Izandala, jeftina romantika
je turistički kič, piše Dezire¹.
Stihove su mu obrisali sa bunara.
Partija je motrila poeziju;
kasnije je naravno shvatila,

dovoljno je da ne obraća pažnju,
kao ni na zagađenje vode.

Uništili su Hotel Nádas,
opustošili Tvrđavu sova.
A jedan pijani vojnik
pucao je u usta
porculanskog vodenog boga,
kao da se sveti
za sve ono,
što mu je u ratu izgorelo.

Ipak kao da je zaiskrila,
bila jednom jedna idila:
mami preko železničke pruge,
sve do ulaza Kule od peska,
koja se skrila iza
zelenila velikog oraha.

Biće sveže kad uđemo,
na verandi nas čekaju
prekinute knjige,
ali za vreme čitanja
slova će početi zijati.
Na koncu i mi smo se zatvorili jedno u drugo.

U daljini ciganska muzika cvili,
noć je ispunjena pečenim mesom
i buketom belog vina.
Okolo kuće
palički p. hovard se šunja,
sirotančat² dahće u vrtu,
duhovi skitnice
vire kroz prozor,
potpuno goli! –

šapuću, i poglade
naša naga tela.

Probudim se u šinobusu,
među švercerima

na Srebrnoj Streli,
sporoj kao puž.
Pogledam kroz prozor,
negde na ničijoj zemlji
vetar je zalistao
u gusti, povijeni trščak.
Kad smo prošli granicu,
zaiskrilo je,
nije se završio:
ka budnosti klizi moj riblji
san o smrti ■

Prevod: autor. Lektura: Marko Čudić

TRIBINE BETONA U CZKD-u

Tema prve tribine **Betona** u okviru projekta
Ka razvijenoj demokratiji je: Budućnost demokratije
(Tribina je posvećena profesoru Vojinu Dimitrijeviću)

Gosti su: **Vesna Pešić, Vladimir Pavićević i Novica Milić**
Razgovor moderira: Irena Javorski
CZKD, sredi, 17. oktobar, u 19h
Projekat **Betona** „Ka razvijenoj demokratiji” realizuje se uz pomoć
Norveške ambasade u Beogradu